

§ 56 Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE:

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:38. Det är ju så att den som har avsagt sig vigselförrättarbehörigheten har agerat i strid med Svenska kyrkans ordning. Vi ser också att det är ett litet antal präster som det gäller och att de hör hemma inom ramen för biskops och domkapitels tillsyn. Utskottet konstaterar också att man kan lämna uppgift om detta i Svenska kyrkans årsredovisning, om det är så att kyrkostyrelsen finner det behövligt. Man kan också få reda på antalet genom en enkel sökning i organisationsregistret.

Bifall till utskottet. Tack för ordet.

BERTIL OLSSON:

Jag yrkar också bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:38. Det handlar om att några vill föra register över åsikter och synpunkter. Man vill alltså ha någon form av åsiktsregistrering och det måste vi sätta stopp för. Det är lätt att ta reda på, det ligger under biskoparna. Det är biskopens ansvar och vi har också fått klart med Överklagandenämnden. Vi har överklagat ett ärende, så vi har riktlinjer för hur domkapitlet ska hantera detta när det händer. Vi behöver inte hålla på att jaga syndare, om jag nu vill ha det uttrycket om den som anmäler. Det är upp till vanlig ordning att inte ha några namnredovisningar i kyrkomötet.

Bifall till utskottet.

TOMAS JANSSON:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Vigselrätt är inte lika med vigselplikt. När vi tog beslutet att i Svenska kyrkans ordning tillåta vigsel av samkönade par konstaterade vi också, att det är helt okej om man som präst inte vill göra. Det är förenligt med Svenska kyrkans ordning att inte viga samkönade par och det måste så förbli. Vem vill vigas av någon som ogillar att de gifter sig? Vi måste ha respekt för varandras olika uppfattning i frågan och att inte viga och att viga samkönade par är båda hedervärda uppfattningar.

Vad som däremot är en ordningsfråga är att uppgiften att viga ingår i uppdraget som präst. En avsägelse av vigslerätten innebär att man inte är helt och fullt arbetsför. Innehållet i uppdraget som präst avgörs inte av den enskilde prästen. Om man inte vill viga, om man inte vill begrava eller om man inte vill celebrera mässan är igenting för prästen ensam att avgöra. Det ligger i uppdraget. Därför beslöt kyrkomötet förra året att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till åtgärder som säkerställer att samtliga präster i Svenska kyrkan innehar vigselbehörighet. Jag frågar mig om uppdraget är slutfört och om vi har säkerställt det nu. Jag vet inte riktigt. På ryktesvägen har jag hört talas om att det kanske är några stycken som inte äger vigslerätt i dagens läge. Jag tycker att kyrkomötet kan ha rätt att få någon form av statistisk redovisning tillbaka för att se, om det här uppdraget är slutfört eller om vi på något sätt måste ta till andra åtgärder för att kyrkans ordning ska kunna fullföljas, så att alla präster är fullt arbetsföra. Det handlar inte om en åsiktsregistrering, att denna redovisning till kyrkomötet sker med namn, men någon sorts feedback behöver vi för att se när det här uppdraget är fullföljt.

Därför yrkar jag bifall till reservationen till utskottets betänkande.

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE (REPLIK):

Det är ju ändå trots allt, oavsett om man vill kalla det åsiktsregistrering eller inte, en markering av dem som har gjort den här åtgärden vad gäller sin vigselbehörighet. Jag tänker att det som det innebär att vi kommer och rapporterar om avvikelser bör ställas emot det problem det är att vi inte har folk som kan hantera vigslar. Det har ju inte varit en anstormning av präster som vill avsäga sig varken vigselförrättarbehörigheten eller hbt-vigslar. Bekymret är inte av den arten att vi här som grupp behöver få en exakt redovisning. Det räcker att biskop och domkapitel har koll på den saken.

TOMAS JANSSON (REPLIK):

Det är lyckligtvis inte någon anstormning än, men är vi helt säkra på att det inte kommer att bli det en gång i framtiden? Jag tror att vi behöver något system av varningsklockor som börjar ringa om anstormningen skulle komma.

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE (REPLIK):

Då får vi återkomma i frågan. Jag tycker ändå att det är ett olyckligt utpekande av ämbetsbröder och -syster som inte delar majoritetens uppfattning i vigselfrågan.

SVEN KRAGH:

Fru ordförande, vänner i kyrkomötet! Jag står som ordförande bland reservanterna i dag. Det gör jag därför att jag tycker det var ett jättebra beslut som fattades i föregående kyrkomöte. Sedan har det behandlats i kyrkostyrelsen och det visade sig då, att vi kunde hantera det beslutet inom kyrkans ram. Men nu är det ju också så, som redan påpekades förra året, att vi själva inte förfogar över detta. Det är faktiskt Kammarkollegiet som medger vilka som ska ha vigselrätt. I det läget tycker jag det är alldeles naturligt att säga, precis som Tomas Jansson säger, att vi som sitter på nationell nivå – inte får reda på vilka det är som har gjort det här men, som det står i motionen – får redovisat hur många av Svenska kyrkans präster det handlar om, både dem i tjänst och dem som har avsagt sig vigselrätten. Jag hoppas naturligtvis att det ska vara noll när man kommer tillbaka och redovisar det här, att arbetet och informationen som domkapitel och andra kommer att syssla med ska innebära att prästerna ser detta som en viktig uppgift i sin gärning, som en del av uppdraget som präst, att det alltså kommer att visas som nollresultat i det sammanhanget.

Jag tycker det faktiskt är så som Tomas sa, att det kan vara rimligt att kyrkostyrelsen lämnar en uppgift vid två tidpunkter som motionen önskar, 2013 och 2015, om hur många präster som har avsagt sig vigselrätten. Inga namn, inte måla upp dem, men det är viktigt att tala om antalet för oss som ska hantera den här frågan. Jag delar Karins uppfattning att det är jättebra om det inte är några och att det var få som hade gjort det hittills, men för att framtiden ska fungera vore det jättebra om vi fick en signal från dem som har ansvaret att tala med statsmakten och också med Kammarkollegiet och nationell nivå om hur många präster som har avsagt sig. Inom kyrkan hanterade vi det på precis det sätt som kyrkostyrelsen valde att hantera skrivelsen härifrån kyrkomötet. Jag är fullt nöjd med det, men jag tycker det är rimligt att tycka att vi får en liten signal om det här. Det kanske är några stycken och då kanske vi rycker på axlarna, men om det kommer flera måste vi ju faktiskt göra någonting, av många olika skäl. Vad vi ska göra har jag ingen uppfattning om i dag.

Fru ordförande, det framgår väl av mitt anförande att jag vill yrka på reservationen.

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE (REPLIK):

Jag tycker ändå, Sven Kragh, att du drar i gång en storm i ett vattenglas. Det är inte ett så stort problem. Jag tycker mig lyssna in en principfråga snarare än en lösning eller ett uppmärksammande praktiskt problem. Vi behöver lita på vår episkopala struktur och den omsorg som våra biskopar lägger ner på dessa bröder och systrar som inte har det lätt i ämbetsfrågan. Märk väl att vi faktiskt fattade beslut om att två variationer av inställning till äktenskapsfrågan är okej i vår kyrka. Det är inte okej att avsäga sig vigselrätten, absolut inte, men vi bör ändå ta ett pastoralt ansvar för dem som inte tycker som jag.

SVEN KRAGH (REPLIK):

Jag tycker du är dålig på att lyssna. Det var faktiskt så att jag sa alldeles nyss att jag litar på den episkopala strukturen. Jag har inte skrivit en motion där det står att vi återkommer med frågan som vi ställde förra året. Jag är nöjd med det som kyrkostyrelsen sa, nämligen att biskoparna och det inre arbetet i kyrkan ska få verka i det här sammanhanget. Men om det händer någonting – detta kallas för riskhantering.

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE (REPLIK):

Det finns värre risker än detta. Jag tycker det är slöseri med resurser att syssla med den här formen av återrapportering.

SVEN KRAGH (REPLIK):

Om det anses vara slöseri med resurser att ringa till Kammarkollegiet och fråga hur många präster, då kan jag åta mig det uppdraget utan ersättning.

TERESIA DERLÉN:

Ordförande, biskopar, ledamöter! Jag yrkar på utskottets förslag.

Detta är en reservation som fyller mig med både obehag och en viss helig vrede. Det var med glädje som jag för några år sedan röstade ja till vår nya vigselordning, väldigt mycket på grund av kärleksbudet. Det också på grund av kärleksbudet som jag skulle önska att motioner som dessa inte dyker upp på vårt kyrkomöte. När det gäller motioner i kyrkomötet brukar jag försöka se ifall de för det första bygger upp vår kyrka, om de verkar för liv i vår kyrka och ifall de vill rätta till fel i vår kyrka. Oavsett vad Sven Kragh säger är det här inte en motion som rättar till fel. Det här är en motion som vill leta upp en minoritet och som vill identifiera för stigmatisering. Det nämns inga namn men det är inte så långt från att hålla på att räkna siffror till att sedan om ett tag gå vidare till även namn och identiteter.

Jag skulle tro och jag hoppas att motionären känner att han har rätten på sin sida och att han är rättfärdig i det han gör, men jag är säker på att Paulus också tyckte han var rättfärdig när han förföljde de kristna. Jag är säker på att Svenska kyrkan känner sig rättfärdig när vi håller på med konventikelpakat. Jag tycker det är särskilt graverande att motionären inte är nöjd med den uppgiften som kom fram i utskottsarbetet, att han inte är nöjd med det som står i reciten som finns till förfogande till oss alla här på kyrkomötet, utan att han också måste skriva sin reservation, en reservation som bara skapar en vi- och dom-känsla, som vill lyfta fram fienden till beskådan. Det är i alla fall den känslan som jag får. Och ändamålen helgar inte medlen, som jag hoppas att vi alla är överens om.

Den här motionen är en signal på någonting, det är en signal på att vi ännu inte har lämnat konventikelpakatens tid. Det här är en motion som får majorite-

ten att torna sig över minoriteten. Så låt oss inte bli verktyg för förföljelsen utan avslå både motionen 2012:38 och reservationen.

SVEN KRAGH (REPLIK):

Det är mycket man ska höra, det måste jag få säga. För mig är det en fråga om att – precis som en av de tidigare som förde den här diskussionen här i kyrkomötet så – fundera över att det inte alls är säkert att det är så. Jag skulle kunna tänka mig att en sådan diskussion av en anhopning av människor som lämnar Svenska kyrkans uppfattning om att vi ska ha vigselrätt. En sådan anhopning kanske innebär att vi ska diskutera om vigselrätten under övervägande på ett annat sätt. Det är att fatta människor på ett alldeles fel sätt om du läser på det här sättet.

NILS GÅRDER:

Ordförande! Jag hade inte tänkt att jag skulle yttra mig i det här ärendet, men när jag lyssnar kan jag ändå inte undgå att säga att jag ställer mig helt bakom utskottets uppfattning att detta inte föranleder någon åtgärd och att detta inte är något praktiskt problem. När man talar om att det skulle vara ett allmänintresse, för så uppfattar jag det, så uppfattar jag att det som är ett allmänintresse ju snarast är att vara uppmärksam på de präster som har frångått vigselrätten men som kvarstår i prästämbetet och i vilken omfattning det förekommer. Det är ju ett uttryck för att det finns brister i vårt sätt att i så fall utöva vigselrätten. Eftersom det sker genom ingripanden från myndigheten och sannolikt är uttryck för att man påpekar vissa brister, kan bristerna kanske vara mycket större. När det gäller de präster som har av sagt sig vigselrätten finns ju ingen som helst anledning att oro sig för att de felaktigt skulle utöva den. Det gäller snarare dem som har kvar vigselrätten, där man kan tänka att det finns fler som borde frångå den än de som blivit frångått.

Därmed har jag inte uttryckt någon kritik, men det är ju det som måste vara det allmänna intresset om en utredning skulle göras på det här området, tycker jag.

TOMAS JANSSON:

Jag blir upprörd över att känna mig på de anklagades bänk och att stöd till reservationen här skulle vara ett uttryck för någon typ av åsiktsförföljelse. Jag har ifrån den här talarstolen tidigare och med eftertryck hävdade att vi har två uppfattningar, två hedervärda uppfattningar. Jag är beredd att slåss för rätten att som präst i Svenska kyrkan inte vilja viga samkönade par. Jag tycker att det är en utmärkt ordning att vi har det på det sättet.

Vad som däremot inte är en utmärkt ordning är om präster kan välja och vraka mellan vilka uppdrag i arbetet som präst man förklarar sig villig att utföra. Då har vi ett ordningsproblem i kyrkan och det är i det ljuset som kyrkan tydligt behöver markera att man inte väljer själv vad man gör. Går man in i uppdraget som präst gör man det med de uppgifter som då åligger en.

TERESIA DERLÉN (REPLIK):

Vi har åtgärder i Svenska kyrkan, det vill säga att dessa präster frångår prästämbetet. Det handhas av domkapitel och biskop. Låt dem ta hand om det. Vi behöver inte ta upp kyrkomötets tid eller snarare samveten i en sådan här fråga, för det är åsiktsregistrering. Jag kan inte komma ifrån det. Jag är ledsen ifall det blir en tagg i samvetet för din del.

KARIN LÅNGSTRÖM VINGE (REPLIK):

Jag fortsätter att hävda att det inte är ett så stort problem att det behöver redovisas hit. Det är möjligen ett större problem att det är fler präster som vägrar befatta sig med konfirmandarbete. Det tycker jag är ett bekymmer.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 107.